

ZÁKONNÉ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZAMĚSTNAVATELE ZA ŠKODU PŘI PRACOVNÍM ÚRAZU NEBO NEMOCI Z POVOLÁNÍ

JUDr. Irena Machátová

ředitelka Centra pojištění odpovědnosti za pracovní úrazy

Pro život jaký je

Právní úprava

- zákonné pojištění bylo zakotveno v § 205d zákona č. 65/1965 Sb. zákoníku práce s účinností od 1. 1. 1993
- převzato do § 365 nového Zákoníku práce zákona č. 262/2006 Sb.
- prováděcí vyhláška MF č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění
- Občanský zákoník - závazky z odvážných smluv – pojištění
- zákonné pojištění vykonávají 2 pojišťovny – Česká pojišťovna a Kooperativa pojišťovna

Právní základ

- vztah poškozený zaměstnanec a odpovědný zaměstnavatel – odpovědnostní vztah v režimu zákoníku práce
- vztah pojištěný zaměstnavatel a zákonná pojišťovna – pojistně právní vztah v režimu Občanského zákoníku a vyhl. 125/1993 Sb.
- poškozený nemá přímý nárok vůči pojišťovně

Vznik zákonného pojištění

- zákonné pojištění vzniká ze zákona – neuzavírá se pojistná smlouva
- pojištění vznikne okamžikem, kdy se právnická nebo fyzická osoba stala zaměstnavatelem (začala zaměstnávat alespoň jednoho zaměstnance)
- povinnost zaměstnavatele přihlásit se a platit pojistné, ve výši a v termínech stanovených vyhláškou č. 125/1993 Sb.
- pojištění kryje škodu na zdraví zaměstnance způsobenou pracovním úrazem (PÚ) nebo nemocí z povolání (NzP), která vznikne v **přímé souvislosti** s plněním pracovních úkolů
- vztahuje se na zaměstnance, kteří jsou v pracovním poměru na základě pracovní smlouvy a dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce

Hlavní činnosti pojišťovny za rok 2018

Počet aktivních registrovaných zaměstnavatelů	318 000
nové přihlášky zaměstnavatelů	23 497
ukončeno pojištění	2 059
Hlášené pojistné události	43 759
Vyřízené pojistné události	44 440
Zůstatek nevyřízených pojistných událostí	2 790
Počet spravovaných rent	9 807
výkon správy daně z příjmu fyzických osob	

Agenda spojená se správou daně z příjmů

Každoročně se zpracovává agenda spojená se správou daně z příjmů

V průběhu ledna 2019:

- 3 200 rent – podepsáno Prohlášení poplatníka daně z příjmů, z toho:
- 2 640 poškozených – zejména horníků z Ostravska se osobně dostavilo k podpisu Prohlášení
- 560 ks Prohlášení odesláno poštou k podpisu
- u 364 rent provedeno roční zúčtování daně z příjmu za rok 2018

V průběhu února 2019 :

- 36 000 ks potvrzení o zdanitelných příjmech vystaveno a rozesláno
- 4 300 ks potvrzení na žádost opětovně ručně zpracováno a rozesláno
- sestavy nerezidentů, kteří pobírali daněnou náhradu mzdy předány na FÚ

Renty stav k 31. 3. 2019

- celkem spravovaných rent 9 790
- z toho:
- renty z oboru hornictví 5 026
- renty OKD 3983
- nároky před datem 1.1.2007 4 335 (44%)

Oznámení pracovního úrazu

- zaměstnavatel oznámí vznik PÚ nebo NzP na formuláři Hlášení pojistné události
- připojí zápis z knihy úrazu a Záznam o úrazu (pokud PN delší než 3 kalendářní dny) - § 105 ZP
- lékařskou zprávu o prvotním ošetření PÚ, popř. zprávy o průběhu léčení u déle trvajících PN – **právo pojišťovny šetřit zdravotní stav poškozeného - §§2864 a 2828 OZ**
- posudek o přiznání NzP vystavený příslušnou klinikou NzP
- posudek o bolestném
- doklady prokazující vynaložené náklady spojené s léčením
- veškeré formuláře k dispozici on-line na webu pojišťovny

Předpoklady vzniku odpovědnosti zaměstnavatele za škodu

- 1) existence pracovního úrazu nebo nemoci z povolání
- 2) škoda na straně zaměstnance, případně jeho pozůstalých
- 3) příčinná souvislost mezi objektivní skutečností (PÚ nebo NZP) a škodou

Náhrada škody a nemajetkové újmy při PÚ nebo NZP

- náhrada ztráty na výdělku po dobu pracovní neschopnosti (PN)
- náhrada ztráty na výdělku po skončení PN (renta)
- náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění (ZSU)
- účelně vynaložené náklady spojené s léčením
- věcná škoda
- náklady pohřbu
- jednorázové odškodnění pozůstalých
- výživa pozůstalých

Náhrada ztráty na výdělků po dobu pracovní neschopnosti

- přísluší zaměstnanci po dobu pracovní neschopnosti
- tvoří rozdíl mezi průměrných výdělkem zaměstnance před vznikem škody a plnou výši náhrady mzdy nebo platu a výši nemocenské
- průměrný výdělek se zjišťuje z hrubé mzdy zúčtované zaměstnanci v rozhodném období (předcházející čtvrtletí před vznikem škody, případně předcházející kalendářní rok)
- vypočítává zaměstnavatel a ručí za správnost a výši náhrady

Náhrada ztráty na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo přiznání invalidity- RENTA

- přísluší zaměstnanci ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem dosahovaným po PÚ nebo NzP s připočtením ID přiznaným v souvislosti
- přísluší nejdéle do konce kalendářního měsíce, ve kterém poškozený dovršil 65 let věku nebo do data přiznání starobního důchodu, příp. do změny poměrů na straně poškozeného

Bolestné a ztížení společenského uplatnění

- poskytuje se jednorázově
- výši stanoví posudkem lékaře
- nař. vl. 276/2015 Sb. , o odškodňování bolesti a ZSU způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání
- nárok na bolestné a ZSU může přiměřeně zvýšit na návrh poškozeného soud

Účelně vynaložené náklady spojené s léčením

- přísluší tomu, kdo je vynaložil a vždy se posuzuje **účelnost** vynaložených nákladů a zda nejsou kryty z jiných veřejných prostředků
- **doplatky léků** či zdravotnických pomůcek nehrazených z veřejného zdravotního pojištění
- **cestovné** poškozeného do zdravotnického zařízení nebo cestovné členů domácnosti za účelem návštěvy poškozeného
- náklady spojené s **péčí** o poškozeného (ošetřovné) – vyžadujeme předložení rozhodnutí o přiznání příspěvku podle zákona č. 108/20016 Sb. (I. až IV. stupeň) ,
- poplatky v **lázních**, rehabilitace nehrazené z VZP, lékařské úkony nehrazené z VZP

Náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem

- zejména jde o náklady účtované pohřebním ústavem, hřbitovní poplatky, cestovní náklady, náklady na zřízení pomníku a úprava hrobu, 1/3 obvyklých nákladů na smuteční ošacení osobám blízkým, přiměřené náklady na smuteční hostinu
- hradí se tomu, kdo je vynaložil

Náhrada nákladů na výživu pozůstalých

přísluší těm pozůstalým, kterým byl zemřelý povinen poskytovat výživu, nebo kterým ji poskytoval

Jednorázové odškodnění pozůstalých

- odškodnění přísluší pozůstalému manželovi, partnerovi v registrovaném partnerství a nezaopatřenému dítěti, každému ve výši nejméně 240 000,- Kč
- rodičům zemřelého zaměstnance, jestliže s ním žili ve společné domácnosti v úhrnné výši nejméně 240 000 Kč
- jednorázové odškodnění může na návrh přiměřeně navýšit soud - § 271s ZP
- na toto odškodnění nemá nárok další okruh osob (druh, družka, zletilé děti)
- nelze uplatnit peněžitou náhradu za utrpení osob blízkých dle § 2959 OZ

Náhrada věcné škody

- přísluší dědicům zaměstnance jako úhrada věcné škody, která prokazatelně existovala ke dni smrti poškozeného
- dědici na základě rozhodnutí soudu o vypořádání dědictví

zákon č. 181/2018 Sb. - novela § 271b ZP

„Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity podle odstavce 1 přísluší i zaměstnanci, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání; za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se považuje výdělek ve výši minimální mzdy (§ 111) platné v den prvního zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Pobíral-li zaměstnanec před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, přísluší mu tato náhrada v takové výši, ve které mu na ni vzniklo právo za trvání pracovního poměru.“

zákon č. 181/2018 Sb.-novela § 271b ZP

postup pojišťovny

- účinnost zákona je **od 1.10.2018**, tj. od renty za říjen 2018, změny provedeny. s výplatou nejdříve v listopadu 2018
- rozdíl na rentě se **zpětně doplácí**
- pokud je poškozený po celou dobu pobírání renty evidován na ÚP, do výpočtu renty vstupuje výše minimální mzdy platná k prvnímu dni evidence
- u poškozených, kteří nejsou nepřetržitě vedeni na ÚP se přepočít neprovádí
- nevztahuje se na renty, kde není poškozený evidován na ÚP
- neplatí pro renty, kde sice poškozený je evidován na ÚP, ale má v rentě veden **stop výdělek** -tzv. fix
- zákon stanoví, že platí minimální mzda v době první evidence na ÚP. Případná změna invalidního důchodu v průběhu pobírání renty nemá na její výši vliv (ať již při odnětí či při přiznání ID)